

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 123/21
Luxemburg, 8 iulie 2021

Concluziile avocatului general în cauza C-132/20
Getin Noble Bank

Avocatul general Bobek: împrejurările evocate de Curtea Supremă poloneză nu sunt de natură să pună la îndoială independența și imparțialitatea potențial ale tuturor judecătorilor polonezi numiți înainte de anul 2018

În contextul unui recurs pendinte în fața sa, Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia) a adresat o serie de întrebări Curții de Justiție. În special, în opinia instanței naționale, unui dintre judecătorii Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Curtea de Apel din Wrocław, Polonia) care au participat la pronunțarea hotărârii 28 februarie 2019 prin care au fost respinse apelurile reclamantilor (denumită în continuare „hotărârea atacată”) ar putea, ca urmare a procedurii prin care au fost numiți pentru prima dată într-o funcție judiciară, să nu îndeplinească cerința de independență care decurge din dreptul Uniunii.

În special, instanța de trimitere se întreabă dacă împrejurările referitoare la prima numire în funcție a unui judecător într-un stat membru, într-o perioadă în care acest stat era încă guvernat de un regim nedemocratic și înainte de aderarea acestui stat la Uniunea Europeană, și menținerea în continuare a unui astfel de judecător în cadrul sistemului judiciar al acestui stat după căderea regimului comunist sunt de natură să pună la îndoială în prezent independența și imparțialitatea acestui judecător în sensul articolului 19 alineatul (1) TUE și al articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).

În concluziile prezentate azi, avocatul general Michal Bobek examinează mai întâi argumentele, invocate de Rzecznik Praw Obywatelskich (Ombudsmanul, Polonia), referitoare la pretinsa inadmisibilitate a cererii de decizie preliminară. Ombudsmanul susține că decizia de trimitere a fost adresată de un judecător a cărui proprie numire recentă într-o funcție judiciară a avut loc în împrejurări de natură să dea naștere la îndoieli cu privire la independența sa. Pentru acest motiv, Ombudsmanul consideră că însuși judecătorul aflat la originea trimiterii și, prin urmare, instanța de trimitere, nu constituie o instanță independentă constituită prin lege, în sensul articolului 267 TFUE și, în consecință, această instanță nu era abilitată să sesizeze Curtea. În această privință, avocatul general subliniază că, în cadrul articolului 267 TFUE, noțiunea de „instanță” are un caracter funcțional: aceasta servește la identificarea organelor naționale care, în măsura în care exercită funcții judiciare, pot deveni interlocutorii Curții în cadrul unei proceduri preliminare. Procedura trimiterii preliminare a stabilit cooperarea judiciară între instanțe, iar nu între persoane. În consecință, analiza juridică a actorilor acesteia trebuie să se concentreze în mod necesar asupra aspectelor structurale, instituționale. Esențiale, în această privință, sunt natura, poziția și funcționarea organului respectiv în cadrul instituțional al statelor membre. În schimb, această analiză nu este destinată să verifice dacă persoane specifice care țin de instituția respectivă și care fac parte din completul instanței care a adresat trimiterea îndeplinesc, fiecare dintre ele individual, criteriile stabilite la articolul 267 TFUE. În opinia sa, eventualele vicii în procedura de numire a judecătorului aflat la originea trimiterii în prezenta cauză și/sau legăturile personale și profesionale ale acestuia cu ministrul justiției/procuror general pot conduce efectiv la constatarea că articolul 19 alineatul (1) TUE și/sau articolul 47 din cartă au fost încălcate. Totuși, cu condiția ca întreaga instituție judiciară să nu fie „deturnată” și, în consecință, să nu mai poată fi considerată drept instanță, acestea nu ar trebui să conducă în mod automat la inadmisibilitatea trimiterii preliminare adresate de instanța supremă a unui stat membru.

Avocatul general clarifică în continuare modul în care trebuie să se efectueze aprecierea respectării principiului independenței judecătorilor, consacrat la articolul 19 alineatul (1) TUE și la articolul 47 din cartă. Aceasta amintește că, indiferent de modelul constituțional ales pentru numire, „rămâne necesar să se asigure că modalitățile procedurale și condițiile de fond care conduc la adoptarea deciziilor de numire nu sunt de natură să dea naștere, în percepția justițiabililor, unor îndoieli legitime referitoare la impenetrabilitatea judecătorilor în discuție în privința unor elemente exterioare și la imparțialitatea lor în raport cu interesele care se înfruntă, odată ce persoanele interesate sunt numite”. Prin urmare, pentru a aprecia respectarea principiului independenței sistemului judiciar, consacrat la articolul 19 alineatul (1) TUE și la articolul 47 din cartă, o instanță națională trebuie să ia în considerare toate elementele relevante și să țină seama, dacă este cazul, de motivele și obiectivele specifice ale măsurilor naționale care pot fi aplicabile situației respective. În acest context, pot fi relevante atât elemente formale și instituționale, cât și elemente specifice cauzei, în funcție de particularitățile cauzei în discuție și de dispoziția (dispozițiile) de drept al Uniunii care este (sunt) aplicabilă (aplicabile). Semnificația acestor elemente nu ar trebui evaluată *per se* sau în mod izolat, ci apreciată în coroborare, în lumina peisajului juridic și instituțional mai larg.

Avocatul general Bobek examinează apoi aspectul dacă împrejurările referitoare la prima numire în funcția de judecător a unuia dintre judecătorii instanței care a pronunțat hotărârea atacată (judecătorul FO), care a avut loc în timpul regimului comunist din, la acea epocă, Republica Populară Polonă (denumită în continuare „RPP”), au o incidență asupra independenței acestuia în exercitarea în prezent a funcțiilor sale judiciare. Avocatul general consideră că decizia de trimitere este săracă în a oferi explicații specifice cu privire la identitatea persoanei, a instituției sau a organului care ar fi în prezent în măsură să exercite presiuni nejustificate asupra judecătorului FO și motivul pentru care judecătorul FO ar putea fi înclinat să cedeze acestor presiuni. Mai general, avocatul general și-a exprimat perplexitatea cu privire la modul în care normele și criteriile care decurg din articolul 19 alineatul (1) TUE și/sau din articolul 47 din cartă ar putea fi aplicate numirilor în funcții judiciare în Polonia înainte de anul 1989. Astfel, nimic nu indică de ce normele naționale la care instanța de trimitere a făcut referire ar fi încă, în pofida faptului că nu mai sunt în vigoare de câteva decenii, susceptibile să producă efecte în prezent. De fapt, orice intervenție judiciară care ar invalida deciziile luate de un judecător național precum judecătorul FO, doar pentru că acesta a fost numit pentru prima dată în funcția de judecător în RPP, ar echivala cu o nouă măsură de „lustrație”. Totuși, avocatul general se îndoiește că adoptarea unei măsuri precum cea avută în vedere de instanța de trimitere ar putea fi considerată, în prezent, compatibilă cu dreptul Uniunii. Acesta întrevide mai multe probleme potențiale care se ridică, în special în raport cu articolul 2 TUE (statul de drept) și articolele 47 și 48 din cartă (procesul echitabil). În plus, avocatul general subliniază că adoptarea unei asemenea măsuri la câteva decenii după căderea regimului comunist nu apare ca fiind necesară în mod obiectiv într-o societate democratică. Prin urmare, în opinia avocatului general, simplul fapt că unii judecători au fost numiți pentru prima dată în funcții judiciare în perioada RPP nu este în sine un element de natură să pună sub semnul întrebării independența acestora în prezent. În consecință, împrejurările menționate de instanța națională nu sunt de natură să pună la îndoială independența și imparțialitatea unui judecător național precum judecătorul FO, în sensul articolului 19 alineatul (1) TUE și al articolului 47 din cartă.

În mod similar, nici faptul că anumiți membri ai instanței care a pronunțat hotărârea atacată au fost numiți la această instanță pe baza unor rezoluții adoptate de Krajowa Rada Sądownictwa (Consiliul Național al Magistraturii, Polonia, denumit în continuare „KRS”) într-un complet care rezultă dintr-o legislație declarată ulterior neconstituțională de Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională) nu este de natură să pună la îndoială independența și imparțialitatea judecătorilor naționali, în sensul articolului 19 alineatul (1) TUE și al articolului 47 din cartă. De fapt, în opinia avocatului general, nu se poate detecta niciun „motiv, mijloc și oportunitate” în ceea ce privește o potențială lipsă de independență a judecătorilor în discuție. Mai concret, acesta se întreabă dacă cineva ar fi în prezent în măsură să exercite o presiune nejustificată asupra acestor judecători, ca o consecință

sau având în vedere împrejurările numirii acestora, și de ce ar putea fi determinați acești judecători să cedeze la această presiune.

În sfârșit, potrivit avocatului general, menținerea în continuare a unor judecători care sunt supuși unor presiuni politice, personale sau de altă natură afectează esența unui sistem legal bazat pe statul de drept și a unei democrații bazate pe separarea puterilor. Prin urmare, articolul 47 din cartă, care consacră dreptul la o cale de atac efectivă în fața unei instanțe independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege, și dreptul la un proces echitabil, impune instanțelor naționale să verifice dacă o neregularitate care viciază o procedură de numire a unui judecător ar putea conduce la o încălcare a drepturilor conferite de dreptul Uniunii. În cazul în care apare o îndoială reală și serioasă cu privire la acest aspect, această chestiune trebuie să fie invocată din oficiu. Principiul inamovibilității judecătorilor nu se opune ca instanțele naționale să efectueze această verificare.

MENȚIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să delibereze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al concluziilor se publică pe site-ul CURIA în ziua lecturii.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536

Imagini de la prezentarea concluziilor sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106